

Sygn. akt: I C 1/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2020 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Ludmiła Dulka - Twarogowska

Protokolant: stażysta Zuzanna Witkowska

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2020 roku w Wąbrzeźnie na rozprawie

sprawy z powództwa **R. G.**

przeciwko **A. G. (1)**

- o zapłatę z tytułu zachowku

1) zasądza od pozwanego A. G. (1) na rzecz powódki R. G. kwotę **18.411,11 zł** (osiemnaście tysięcy czterysta jedenaście złotych jedenaście groszy);

2) oddala powództwo w pozostałej części;

3) zasądza od powódki R. G. na rzecz pozwanego A. G. (1) kwotę **2.607,86 zł** (dwa tysiące sześćset siedem złotych osiemdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4) kosztami sądowymi, od których uiszczenia powódka była zwolniona, obciąża Skarb Państwa.

Sędzia

Ludmiła Dulka – Twarogowska

ZARZĄDZENIE

1. (...) C;

2. (...)

Sędzia

Ludmiła Dulka – Twarogowska

W., dnia 16 października 2020 r.

Sygn. akt I C 1/18

UZASADNIENIE

W ostatecznie sformułowanym pozwie powódka R. G. domagała się zasądzenia od pozwanego A. G. (1) kwoty 66.000 zł (początkowo było to 26.000 zł) tytułem zachowku (k.27-28, k.83-84, 97).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu (k.41-43).

Sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu zwykłym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Postanowieniem z 26 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie w sprawie o sygn. (...) stwierdził, że spadek po K. G. (1), zmarłej 10 sierpnia 2014 r. w W., na podstawie testamentu własnoręcznego z 03 maja 2007 r. nabył wprost i w całości jej syn A. G. (1).

W skład spadku wchodziła (...) udziału we własności zabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w W. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), o wartości (...) zł. Do kręgu spadkobierców ustawowych po K. G. (1), oprócz jej syna A. G. (1), należały także jej córki – D. K. oraz R. G.. R. G. ma 73 lata, jest emerytką i posiada orzeczenie (...) ds. orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w B. o zaliczeniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Okoliczności bezsporne, ponadto dowody:

- ***kserokopia post. SR w Wąbrzeźnie z 26.04.2016r. (k.4);***
- ***opinia biegłego sporządzona do sprawy SO w T. (...) (k.133-147);***
- ***treść księgi wieczystej o nr (...) (k.8-13, k.148-156);***
- ***orzeczenie o ustaleniu stopnia niepełnosprawności (k.7);***
- ***zeznania świadka M. G. (k.102v - protokół rozprawy z 26.09.2018r., czas zapisu: od 00:20:22);***
- ***zeznania pozwanego A. G. (1) (k.180-180vprotokół rozprawy z 16.10.2020r., czas zapisu: od 00:02:39).***

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się częściowo uzasadnione.

Powódka dochodziła od pozwanego, jako spadkobiercy testamentowego po ich matce, zapłaty zachowku. Zachowek stanowi uprawnienie krewnych spadkodawcy do żądania zapłaty określonej kwoty od osób, które nabyły prawa do spadku. Instytucja zachowku z istoty swej jest ustawowym ograniczeniem swobody testowania, gdyż daje określoną korzyść ze spadku osobom najbliższym spadkodawcy pomimo jego odmiennej, wyrażonej w testamencie, woli. Zgodnie z art. 991 § 1 k.c., zstępny, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachowek).

Kodeks cywilny nie definiuje „trwałej niezdolności do pracy”. W ocenie Sądu powódka jest taką osobą, na co wskazuje jej zaawansowany wiek – 69 lat w dacie otwarcia spadku oraz legitymowanie się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, które to okoliczności nie predestynują jej do stałego świadczenia pracy. Tym samym R. G. będąca córką K. G. (1), jest osobą uprawnioną do zachowku wynoszącego 2/3 udziału spadkowego, który by jej przypadął przy dziedziczeniu ustawowym.

W myśl art. 991 § 2 k.c., jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia. Z kolei zgodnie z art. 997 k.c., jeżeli uprawnionym do zachowku jest zstępny spadkodawcy, zalicza się na należny mu

zachówek poniesione przez spadkodawcę koszty wychowania oraz wykształcenia ogólnego i zawodowego, o ile koszty te przekraczają przeciętną miarę przyjętą w danym środowisku

Pozwany nie wykazał na gruncie dowodowym, aby powódka otrzymała od spadkodawcy darowiznę w wysokości 25.000 zł w postaci wkładu na mieszkanie spółdzielcze. Wręcz przeciwnie, z zaprezentowanych przez powódkę dowodów wpłat (k.86) wynika, iż to ona dokonywała wpłat na rzecz spółdzielni mieszkaniowej. Ponadto powód nie udowodnił, aby K. G. (2) poniosła ponadprzeciętne koszty wychowania oraz wykształcenia powódki, a za takie w ocenie Sądu nie można uznać utrzymania związanego z nauką w publicznej szkole średniej.

Z opinii biegłego sądowego z dziedziny szacowania nieruchomości inż. T. T. sporządzonej do równoległe prowadzonej sprawy (...) przez SO w T. z powództwa D. K. przeciwko A. G. (1) o zachówek - z której przeprowadzono dowód na podstawie art. 278⁽¹⁾ k.p.c. - wynika, iż wartość udziału 1/2 w prawie własności zabudowanej nieruchomości gruntowej przy ul. (...) w W., a tym samym wartość majątku spadkowego wynosiła 82.850 zł. Sąd nie znalazł żadnych przesłanek pozwalających na podważenie zawartej w opinii wyceny, ponadto żadna ze stron jej nie kwestionowała. Oznacza to, iż wartość udziału spadkowego, który przypadałaby na każdego ze spadkobierców ustawowych wynosi 27.616,67 zł, natomiast należnego powódce zachowku – 18.411,11 zł (iloczyn 2/3 i 27.616,67 zł). W tej sytuacji w pkt 1 wyroku Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 18.411,11 zł..

W toku procesu powódka nie zdołała wykazać, aby w skład spadku po K. G. (1) wchodziły inne rzeczy, w szczególności 1/3 udziału we własności nieruchomości położonej przy ul. (...) w W., która według jej twierdzeń stanowiła darowiznę spadkodawcy na rzecz pozwanego i zgodnie art. 993 k.c. winna zostać doliczona do spadku i tym samym powiększyć kwotę z tytułu zachowku.

Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego wskazana nieruchomość stanowiła własność A. G. (2), którą po jej śmierci odziedziczyli E. G., W. G. oraz powód. Postanowieniem z(...) r. w sprawie (...) Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie dokonał działu spadku, przyznając na wyłączną własność wyżej wymienionych nieruchomości miejską przy ul. (...) w W., z tym, że A. G. (1) otrzymał pierwsze piętro oraz przylegający do budynku ogród, W. G. drugie piętro, a E. G. parter wspomnianego budynku (k.10-11 akt (...)). Ojciec powoda – E. G. - wskazywał udział darował A. G. (3) w dniu 17 września 1990 r. (k.89-92). Spadek po E. G., zmarłym w dniu (...) r., na podstawie testamentu nabył w całości W. G. (k.11 akt(...)). Z kolei spadek po W. G., zmarłym w dniu (...) r., nabyli: K. G. (1) w 3/8 części oraz A. G. (1), R. G. i D. K. – po 5/24 części spadku każde z nich (k.15 akt (...)). Żaden z dowodów, w szczególności odpis KW nr (...) nie wskazuje natomiast, aby K. G. (2) dokonała darowizny swojego udziału we wskazanej nieruchomości na rzecz powoda. Wręcz przeciwnie, z zapisów zawartych w przedmiotowej KW wynika, że w dniu 17 kwietnia 2013 r. doszło do sprzedaży udziału w nieruchomości przy ul. (...) w W. przez K. G. (2) na rzecz A. G. (1). W tej sytuacji dalej idące roszczenie powódki podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł w pkt 2 sentencji wyroku.

O kosztach procesu w pkt 3 sentencji postanowiono zgodnie z zasadą ich stosunkowego rozdzielenia, wyrażoną w treści art. 100 k.p.c., przyjmując że pozwany wygrał proces na poziomie 72,10%, a jego koszty wynosiły 3.617 zł, w tym 3.600 zł kosztów zastępstwa procesowego ustalonego w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 ze zm.) oraz 17 zł opłaty skarbowej od czynności złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa. Zmiana wartości żądania dokonana w toku procesu będzie miała wpływ na wysokość kosztów zastępstwa procesowego dopiero od następnej instancji (§ 19 wskazanego rozporządzenia). Tym samym powódka winna pokryć koszty procesu pozwanego w zakresie 2.607,86 zł.

Uwzględniając trudną sytuację materialną R. G., w pkt 4 wyroku Sąd obciążył Skarb Państwa kosztami sądowymi, od których uiszczenia była zwolniona powódka.

Sędzia

Ludmiła Dulka-Twarogowska

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

- (...)

3. (...)

W., dnia 12.11.2020 r.

Sędzia Ludmiła Dulka-Twarogowska